

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Azië en Oceanië
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon
J. van Diemen
T 7061

Datum²⁸ maart 2011

Betreft Beantwoording vragen van de leden Ferrier en Ormel over de moord op
minister Shahbaz Bhatti

Onze Referentie
DAO-73/11

Uw Referentie
2011Z04634

Bijlage(n)
1

Geachte Voorzitter,

Graag bieden wij u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Ferrier en Ormel over de moord op minister Shahbaz Bhatti. Deze vragen werden ingezonden op 8 maart 2011 met kenmerk 2011Z04634.

De Minister van Buitenlandse Zaken, De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

Dr. U. Rosenthal

Dr. B. Knapen

Antwoorden van de heer Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken en de heer Knapen, Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken op vragen van de leden Ferrier en Ormel (CDA) over de moord op minister Shahbaz Bhatti.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
DAO-73/11

Vraag 1

Bent u bekend met de moord op de minister van Religieuze Minderheden van Pakistan, de heer Shahbaz Bhatti, op woensdag 2 maart 2011? 1)

Antwoord

Ja.

Wij zijn geschokt door deze moord. Het is na de moord op gouverneur van Punjab, Salman Taseer, de tweede politieke moord op een moedig politicus in Pakistan in korte tijd. Minister Bhatti was een uitgesproken voorvechter voor de rechten van minderheden. Zijn dood is een verlies voor Pakistan en voor degenen die opkomen voor mensenrechten, de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. 2)

Vraag 2

Wat is uw oordeel over de Pakistaanse wetgeving aangaande godslastering en het effect daarvan op de religieuze minderheden in Pakistan in het bijzonder?

Antwoord

De Pakistaanse blasfemiewetgeving stelt onder meer belediging van de profeet Mohammed strafbaar en voorziet bij veroordeling in de mogelijkheid van de doodstraf. Wij zijn kritisch over deze wet en wijzen uiteraard de doodstraf af. Overigens is uitvoering van doodvonnissen in Pakistan de laatste jaren niet voorgekomen.

Hoewel ook moslims kunnen worden aangeklaagd, zijn beschuldigingen relatief vaak gericht tegen de christelijke minderheid. Bij de blasfemieaanklachten is in veel gevallen sprake van valse beschuldigingen.

Vraag 3

Bent u bereid de pilot godsdienstvrijheid uit te breiden naar Pakistan om daar meer tolerantie te creëren tussen de verschillende religieuze groeperingen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De pilot godsdienstvrijheid, die momenteel loopt in India, China, Egypte, Eritrea en Kazachstan loopt medio 2011 af. De Kamer zal te zijner tijd een brief ontvangen met de resultaten alsook een evaluatie van de pilot. De intentie bestaat om de pilot daarna uit te breiden met tien landen, en Pakistan aan de groep landen toe te voegen.

Vraag 4

Op welk wijze wilt u op Europees en internationaal niveau het onderwerp respect voor religieuze minderheden aan de orde stellen? Bent u van mening dat dit een speerpunt zou moeten worden in de mensenrechtendialoog met Pakistan? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze gaat u dat doen?

Antwoord

Nederland stelt respect voor religieuze minderheden in Pakistan zowel bilateraal als in Europees verband regelmatig aan de orde. In de mensenrechtendialoog met Pakistan is dit onderwerp reeds een speerpunt. Nederland uit steevast de zorgen over discriminatie en geweld tegen christelijke en andere religieuze minderheden, waaronder de Ahmadiyaah.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
DAO-73/11

De Nederlandse Ambassade in Islamabad onderhield goede contacten met minister Bhatti en voert regelmatig gesprekken met mensenrechtenactivisten, politici en vertegenwoordigers van minderheidsgroepen. De Nederlandse ambassadeur was op 4 maart jl. aanwezig bij de kerkdienst ter nagedachtenis van minister Bhatti, waarbij ook premier Gilani en andere prominente Pakistaanse politici aanwezig waren.

Vraag 5

Verbindt u aan deze moord consequenties voor de (ontwikkelings)relatie met Pakistan? Zo ja, welke?

Antwoord

In de Ministerraad van 18 maart jl. is overeenstemming bereikt over de nieuwe lijst met partnerlanden voor ontwikkelingssamenwerking. Pakistan komt daar niet langer op voor. Wij verwijzen u gaarne naar de 'Focusbrief ontwikkelingssamenwerking' van dezelfde datum. Op het gebied van vrede, veiligheid en stabiliteit zal Nederland overigens voorlopig nog wel fondsen beschikbaar blijven stellen. Het besluit Pakistan van de partnerlandenlijst af te halen, heeft geen relatie met de moord op minister Bhatti.

- 1) NOS, Pakistaanse minister doodgeschoten, 2 maart 2011
- 2) Zie verklaring minister Rosenthal d.d. 4 maart 2011 in de bijlage